

DIRECCIO Y REDACCIO.

CARRER DE LA PRINCESA,

número 1, pis 2.

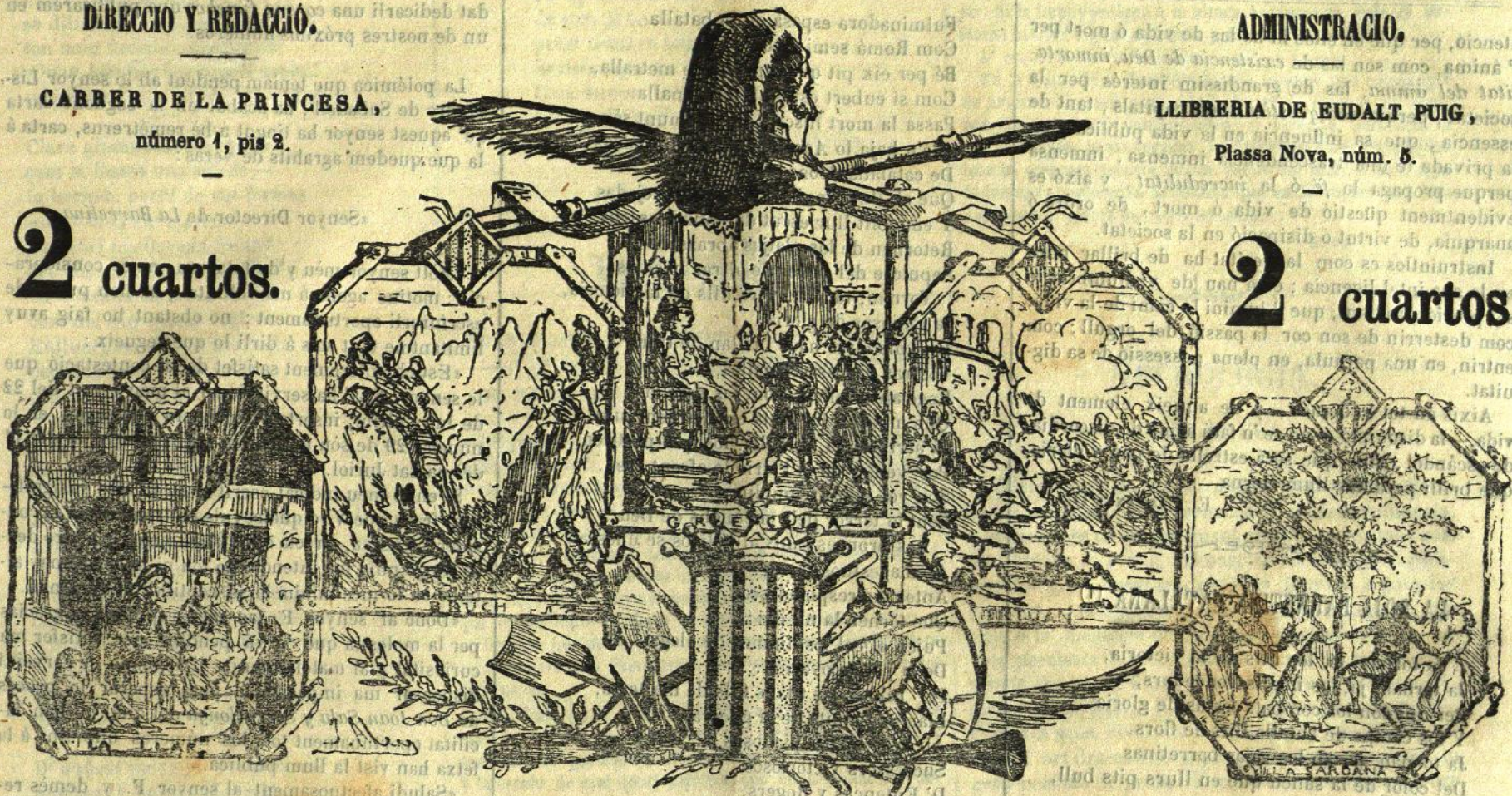
ADMINISTRACIO.

LLIBRERIA DE EUDALT PUIG,

Plassa Nova, núm. 5.

2 cuartos.

2 cuartos

ANUNCIS

A PREUS
EQUITATIU.

LA BARRETINA.

LITERATURA.

CIENCIAS
Y ARTS.

SEMMANARI POPULAR.

SUMARI

DE LAS MATERIAS QUE CONTÉ AQUEST NÚMERO.

Ciencias morales. Consideraciones sobre la discusión, per E. Castanyé Q.—La roja barretina catalana, per Maria Josepha Massanes de Gonzalez.—Rum, Rum, per F.—Fou un somni, per Jaume R. y Vidales.—Teatres, per Z. de V.—Necrologia, per Z. de V.—Una llagrima demunt la tomba del princeph del teatre espanyol en Juliá Romea, per Emilio Coca y Collado.—Solució á las xaradas del número passat.—Solució al geroglífich del número passat.—Xaradas, per Joseph Cornell y P. E. y A.—Geroglífich.—Jolleri: Las Joyas de la Roser, per Guadalupe Cortés Wighlen.

CIENCIAS MORALES.

CONSIDERACIONES SOBRE LA DISCUSIO.

Nos contrista l'ánima véurer que homes hi ha, que, en detriment del sentit comú,—que s' ofent y escandalitsa,—sens coneixements preliminaris, sens estudis preparatius, se fican en lo intrincat laberinto de la discussió,—laberinto perillós, plé de malesas y barranchs, y al mateix temps de alta, de fundamental filosofia.

Aixó no es efecte de altra causa que de aqueixa passió innobla,—l'orgull,—que domina en aqueixos; orgull vá, ignoscent; petit, mesquí com la vanitat del ignorant, vanitat que porta á moltíssimas inconveniencias, vanitat que de aqueixa estrella divina que tants raigs de llum dona,—la discussió,—ne fá una acalorada, insustancial y vana disputa,—disputa qu' es la ruina de la rahó, principi horrorós de la ignorancia.

L' home ha de discutir per' apéndrer; y pera apén-

dre, lo camí no es la vanitat, l' orgull, sino la humilitat, la modestia.

Certament que lo desitj de apéndrer es plausible; pero se ha de templar per las reglas de la mes sana moderació; aixís reportará beneficis, aixís se podrà satisfer, adquirint coneixements nous, llums novas que penetrin en lo recinto de la intel·ligencia. Pero ab la inmoderada vanitat, aquell desitj será l' ángel del mal que conduirà als llums de la confusió, puig al pas que s' adquireixin coneixements, creixerá en lo pit la passió del orgull, passió que sacrifica sempre la veritat, que l' ofusca perquè sumeix al home en l' abisme de las miserias humanas.

En la discussió, l' orgull domina al home en lo mes abominable egoisme, puig ab destemplant afany vol guanyar la lluyta á costa de la veritat y fins del amor propi del contrincant; y en lloch de ser un racionini l·lógich, es un ruidós simulacre de paraulas vuidas de sentit, y mal sonants.

L' orgull, fill l·llegítim de la ignorancia cega, preocupa en tal manera, que fá olvidar las forsas que 's tenen pera debátrer un assumpto filosófic, científich, literari ó artístich; fá pérdrer la conciencia, lo íntim coneixement dels graus de estudi fets sobre aquella materia.

Per aixó las consecuencias son tant deplorablas, perquè es contrari á la difusió de las llums, á la propagació de la veritat, de la instrucció predilecta, mira dels governants y demés homes de cada nació, verdaderament filantropichs, verdaderament amants dels adelantos, de las glorias nacionals.

Coneixer bé lo assumpto que 's vagi á debátrer, seguir una gradació, un encadenament ordenat, usar un llenguatje l·lis, sencill, y sobre tot, apartar bé totas las ocasions de ofensas personals, pera no fer degenerar la discussió en disputa prenent part l' amor propi que s' arma que té molt veneno; y principalment, anar tant sols guiat per l' anhel de des-

cubrir la veritat depurantla en lo crisol de la controversia, pera despres de aqueixa, sortir ab nous coneixements, ab mes llums en lo assumpto objecte de la discussió; son las reglas que s' han de aténdrer pera entrar en aqueix palenque en lo qual tantas glorias se conquistan y tanta honra s' adquireix.

Avuy succeeix molt, que no obstant de no tenir la predisposició necesaria, sens cautela, á instancias de la vanitat unas vegadas, altrás de la passió de contradir, s' entra á combátrer en materias filosóficas, científicas, etc., etc., indistintament en qualsevulga ram del saber humá, y natural y l·lógicament de aquí prové la confusió que destrueix la intel·ligencia y fins perjudica l' honor, perquè l' intent dels interlocutors es no mes guanyar, conseguir una victoria ficticia sacrificant la veritat en lo calvari de la pedanteria.

Bó, repetim, moltíssim bó es lo desitj de apéndrer; per aixó, coneixent los beneficis, los fruits que reporta la instrucció, simpatisem ab tota l'ánima ab lo génit de la poesia y de la filosofia, lo immortal Victor Hugo, venerable apóstol de la veritat, inspirat poeta que canta ab arpa d' or las glorias del segle XIX, modest y humil ciutadá que desde la soletat de Guernesey,—que diu es la seva tomba probable,—predica ab veu de ángel, encomanant los fruits, las riquezas, los tressors de la instrucció, lo dret modern.

¡Llum, torrents de llum! dihem també, perquè la instrucció regenera, purifica; la instrucció dona al home conciencia del dret y del deber, y per aixó, creyem es lo secret de la vida social; la instrucció dona al home dignitat per que l' emancipa, perquè li sacudeix lo jou de la ignorancia; la instrucció, en una paraula, es la emancipació del esperit.

Que 's proeuri instruir, als que, gracias á la ignorancia, que engendra l' orgull, penetran en lo intrincat laberinte de qüestions altament filosóficas, que son las que despertan mes profundament nostra

atenció, per que en ellas hi ha las de vida ó mort per l'ànima, com son las de existencia de Déu, immortalitat del ànima, las de grandíssim interès per la societat, perquè son qüestions tant capitals, tant de essència, que sa influencia en la vida pública y en la privada té una transcendència immensa, immensa perquè propaga la fe ó la incredulitat, y aixó es evidentment qüestió de vida ó mort, de ordre ó anarquia, de virtut ó dissipació en la societat.

Instruintlos es com la veritat ha de brillar pura en la sua intel·ligència; com han de vislumbrar lo sol preciós, radiant, que il·lumina lo camí de la vida; com desterrin de son cor la passió del orgull; com entrin, en una paraula, en plena possessió de sa dignitat.

Així en tot lo demés, y de aqueix element de vida,—la discussió,—no se'n farà arma de discòrdia, de escàndol, sino que será estrella de pau y gloria, que brilli pera dar llum eterna.

E. CASTANYE Q.

LA ROJA BARRETINA CATALANA. (1)

Ja tornan, ja, los fills de la victòria,
Ja tornan, ja, los inclits vencedors,
Per qui son los combats festes de gloria
Y los camps de batalla llits de flors.
Ja tornan, ja, ab las rojas barretinas
Del color de la sanch que en llurs pits bull,
Preciosas capellinas
Que conquistà en las platjas levantinas,
De llurs passats lo belicós orgull.
Simbòlich tros de púrpura arrancada
Del front del poble Grech afeminat,
Sobre lo cap del Català posada,
¿Ahont pots anar tú que enamorada
No vage la victòria al teu costat?
Per tot genis brillants devall la grana
Se ocultan de ton vel,
Com la rica magrana,
Baix la flor purpurina
Modesta oculta sos granats de mel.

¡Jo't saludo, vermella barretina!
Sensill almet dels héroes catalans,
Tú ets com lo foch que misteriós flameja
Per designar lo cràter dels volcans.
Reb lo salut que mon amor te envia,
Memòria insigne de un poder gloriós
Que fou del mon enveja,
Y ara de nou recobra la valia
De son passat famós.
Tú has subjugat las kábilas Riffenyas
Que dels turons atlàntichs en las brenyas
Ocultan sa deshonra y ruda sanya
Fugint dels inclits venjadors de Espanya.
Tú arramblares las masses enemigas,
Com en los camps de espigas
La dalla obra camí,
Deixant per tot detrás de tú escampadas,
Pilas de infels, com garbas mal lligadas,
Ahont los corps tindran llarch temps botí.
Ab tú orgullós, sòn front cenyit ornava
Lo primer campeó,
Qu'en lo cim almenat de la Alcazaba
Clavà de Iberia lo triumfant pendó;
Y destruint reductos y trinxeras,
Y rompent de esquadrons las líneas feras,
Com diadema de honor de varons forts,
Sols han cubert los plechs de burda llana,
En la terra africana,
Los caps honrats de vencedors ó morts.
¡Bé per lo almet de nostra Catalunya!
¡Bé per eix Geni Català qu'empunya

(1). Ha arribat a nostres mans, la preciosa poesia que va dedicar als voluntaris catalans, quan la guerra d'Àfrica, la nostra apreciada amiga y distingida redactora, la reputada poetissa D.ª Josepha Massanes de Gonzalez. Com tenim per màxima que lo bé no's fa may vell, la reproduhim ab molt gust; puig estem ab la creencia que una cosa tant notable per molt que's reproduxi no s'arriba a fer may pesada. Y menys poguent dir ab orgull que honra a la nostra literatura catalana.

Fulminadora espasa en la batalla
Com Romà semi-Déu!
Bé per eix pit que á proba de metralla,
Com si cubert estés ab dura malla
Passa la mort lliscant pe'l demunt seu.
¡Bé'n haja lo Adalid de eixas mesnadas
De catalans lleons!
Que ab llurs invictas testas llaucejadas
Y ennoblit llur escut de nous blasons,
Retornan de las platjas abrassadas,
Sepulcre del poder de altrás nacions.
Tornán, tornáu, vers fills de la victòria,
Ja radiosas de gloria,
En voladoras naus brillan de lluny
Vostras gorras vermelles,
Rogejant á pilots, com las rosellas
Que matisan los blats en lo ardent juny.
Ja arriban, ja, son ells, los que partiren
Per venjar de la Patria lo afront greu,
Són vot sagrat compliren
Sent lo terror dels enemichs de Déu....

Los bronzes sants al belicós se unescan
Ab magestuós ressó,
Antorxas resplandescan
Que tornen la nit dia;
Pujen al cel los himnes de alegria
De la patria ovació.....
Per'rebrer als titans fills de ma terra,
Llamps temuts de la guerra,
Ab los vensuts piadosos,
Successors victoriosos
D'Entençes y Rogers.
Als que impacienta Catalunya espera
Com mare verdadera,
Ab endolat vestit y esplendent manto,
Plens los seus ulls de llanto
Y las mans de llores.

Matronas acudiu, acudiu, ninas;
Dels immortals guerrers
Cubriu ab flors las rojas barretinas,
Que semblan rics fermalls de coralinas
O movedissas brancas de rosers.

Mes ay! no tornan tots ¡tristas matronas
Las que rebrán eix cop dintre son cor!
Las que ab xiprer tindran que fer coronas
Per los fills desdixats de llur amor.
¡Ay dona sens ventura!
La qu'esperant abraços de ternura
De un sér idolatrat,
Sols rebrá desolada
La gorra ensangrentada,
Com un preciós y fúnebre llegat.
Callau, callau, los cántichs de alegria,
Ja no mes pot sentir l'ànima mia,
Ja sols entono fúnebres acorts;
Y mentres qu'en la roja barretina
Dels héroes vius se ostenten llors frondosos,
Jo alsaré al cel mil himnes fervorosos,
Per que ab palmas divinas,
Déu premi concedesca als héroes morts.

MARIA JOSEPHA MASSANES DE GONZALEZ.

RUM, RUM.

Advertim á aquells que 'ns han demanat exemplars de números atrassats, que habem fet segona edició d'alguns números que s'havien agotat del tot. Pot, donchs, qui necessiti números atrassats, demanarlos al nostre administrador D. Eudalt Puig, ó als corresponsals de fora, podent estar segurs de que serán servits ab aquella puntualitat que's pròpia y que tenim ben acreditada.

Sabem que'l Clàustro del Institut de segona ensenyansa pensa dedicar uns funerals á la memòria d'en Cortada. Desitjant nosaltres fer també alguna cosa á la memòria de tant il·lustre varó, hem acor-

dat dedicarli una corona fúnebre que publicarem en un de nostres pròxims números.

La polèmica que teniam pendent ab lo senyor Lissandro de Sabadell, ha acabat ab la segona carta qu'aquest senyor ha tingut á bé remetre'ns, carta á la que quedem agraïts de veras:

«Senyor Director de La Barretina:

«Molt senyor meu y de tota ma major consideració: motius agens á ma voluntat, m'han privat de escriure'li oportunament; no obstant ho faig avuy limitantme tant sols á dirli lo que segueix:

«Estich enterament satisfet de la contestació que lo senyor F. s'ha servit donar al meu escrit del 22 de Juny últim, insertats la primera y lo segon, en lo número 29 de sòn periòdich, corresponent al dia 11 del passat Juriol.

Si en lo meu indicat escrit hi ha la més insignificant frase que V. ó qualsevulga altra persona la consideri ofensiva, directa ó indirectament, la retiro desde luego puig ma intenció no fou ni ha sigut may alterar en lo més mínim la susceptibilitat de ningú.

«Dóno al senyor F. las més espressives gracias per la molestia que's va pèndrer per satisfer ma curiositat y al mateix temps li demano se serveixi dispensar ma impaciencia pera esperar lo procés de Don Joan Sala y Serrallonga del qual m'han facilitat oportunament tots los números que fins á la fetxa han vist la llum pública.

«Saludi afectuosament al senyor F. y demès redactors d'aquest periòdich, y V. confii ab la sinceritat de sòn més atent y S. S.

LISSANDRO.»

Lo tercer quadern del *Trovador de Montserrat*, es notable entre altrás cosas, perquè conté moltes poesias religioses, la major part dedicadas á la Verge de Montserrat.

Hem rebut també lo quart quadern que conté poesias riquíssimes en mèrit literari.

Hem llegit lo tercer reflat del *Fluvioler del Ter* que publica en Girona lo festiu poeta en Andreu Pastells. Aquells dels aficionats á la poesia de broma que vullan passar un bon rato, 'ls aconsellem que 'l lleigeixin, aixis com també los dos publicats anteriorment, puig en tots trovarán motiu pera riure y distraure's una estona ab las agudesses, jochs de paraules y picantas crítiques de sas composicions.

Fins al present eran poch los exemplars que en aquesta ciutat s'havien posat á la venta; mes ara n'han arribat uns quants. Se venen á 5 rs. reflat, ó quadern, en la *Ciudad de los Condes*, carrer de las Euras, y demès principals llibrerías.

Recordem al lector l'estat precari del autor quals obras recomenem.

Lo periòdich de Figueras *El Ampurdanés*, acatant una disposició de la autoritat, ha deixat de véurer la llum pública. Sentim de totes veras la desgracia del colega, per quan lo noble poble de Figueras se veurá privat d'un de sos mes ben escrits ecos.

F.

FOU UN SOMNI.

A....

Ou, nina del bell esguart,
tú potser no sabs que un dia,
quan rendidas pel cansanci
se tancàren mas pupilas,
en somnis me'aparegué
ta imatge sempre divina.
Recordo que al despertar

una rialleta trista
se dibuxava en mos llavis
ton nom sempre repetintne!
¡Quan hermós fou aquell somni!
¡may mon goig tingué tal mida!

Clara glassa embolicava,
com si fosses una sílfide,
lo hermós perfil de tas formas
que Vénus envejaria.
Desfetas las llargas trenas
del teu ros cabell, te lluien
en daurada catarata
com del cap volent fugirne.
Enlluernats del tot mos ulls
per una llum clara y viva,
callada y fosca la cambra
y extasiada l'áyma mia,
solsament l'espai surcavan
buscant a tú, bella nina,
los sospirs singlotejant
que en lo fons del cor glatian.
Ben prompte se confongué
ta vista ab la mèva vista,
s'entrellassaren los brassos,
las galdas dels dos se uniren,
y mos llavis dels teus llavis
lo néctar de un bés prenien
sofocant ma débil veu
que amor, amor repelia!

D'aquest modo jo 't somniava,
mentres l'ànima adormida,
oblidantne los pesars
y dant tregna á las fatigas,
al fosc mantell de la nit
demanava pau tranquila.
Y entre tant que 't horisont,
esborrant sas negras tintas,
rissava las altas crestas
que preludis son del dia,

un ay arrancat del ànima
de nou al tornar la vida,
prest deixava buit lo cor,
la ditxa que no era ditxa.
Com un somni tot passá,
tot siguié ilusió... ¡mentida!

JAUME R. Y VIDALES.

TEATRES.

CAMPS ELISEOS:—LE SONGE D'UNE NUIT D'ÉTÉ.
—SI J'ETAIS ROI.—ZARZUELA.—COMPANYIA
DE ZARZUELA.

Si l'empresari dels Camps Eliseos poses operas del género á que perteneix *le songe d'une nuit d'été*, no dubtem en assegurarli que tocaria resultats positius. L'opera aquesta te una música preciosa, escencialment poética, sobre tot en lo segon acte, en que lo autor estigué inspirat en gran manera.

Respecte á execussió debem dir que fou bastant regular, devont fer especial menció de la senyora Dupuy y del tenor Blum. Aquest diu bastant be la romansa, y si al bon gost ab que diu las notas hi afegís un poch de sentiment, es á dir, si en lloch de pensar lo que canta ho sentís tambe, los aplausos serian encara mes numerosos, mes espontaneos y sobre tot més justos.

Mad. Dupuy está á gran altura en dit segon acte, y diu molt be l'aria que canta fora del escenari. Es notabla la execussió de que aquesta artista dona probas en aquest acte y la escala de cant quasi perfecta que tambe demostra possehir.

Los demes artistas passadors. L'orquestra tant malament com pot. Despres de l'opera 'ns preguntavam si realment haviam sentit *le songe d'une nuit d'été* y si en vista de la execussió per part de l'orquestra, podiam apreciar poch ó molt la música. Si no la haguessem coneguda avans, quasi be 'ns hauriam quedat á la lluna de Valencia.

En la orquestra hi ha exelents professors y 's pot per lo tant, posar un remey á n' aquest mal.

L'execussió del *Si j'étais Roi*, va deixar molt que desitjar. Ni la Dupuytestigué á la altura acostumada. Sols lo barítono mereix alguns aplausos y encara poch.

L'orquestra tocant lo violon.

En lo teatre de la Zarzuela hi está cantant una companyia de Zarzuela de molt poch merit. Per regla general las companyias de zarzuela sempre solen ser dolentas, pero com la que 'ns ocupa, pocas vegadas, en Barcelona s'entent. Creyem que la empresa treuria millor partit del local si sols feya funcions la companyia dramática que en sa major part está composta d'actors de merit, no escas.

NECROLOGIA.

JULIÀ ROMEA.

Trista missió es la nostra quan nos veyem precisats á commemorar la memoria d'alguna eminencia; y es tant més trista per quant rendint tribut tant sols als homens de mérit, los nostres homenatjes significan una gran desgracia pera las lletres, ó pera las ciencias. Apénas fa un mes que dedicarem un article á la memoria de Don Joan Cortada y ja 'ns veyem precisats á dedicarne un altre á la del eminent artista Don Julià Romea; ahir derramarem una llágrima per lo literat il·lustre, avuy la derramem per l'artista sens rival del teatre espanyol. Decididament l'art dramàtic espanyol, está passant per un gran periodo de proba. Horfe de bons actors, pobre d'autors de primer ordre, tant sols lo que li faltava pera acabar de jáurer en ple decaiment, era la mort de en Romea, la mort del eminent cultivador, aixís del bon teatre antic com del bon teatre modern.

Romea sabia quasi tot lo que deu saber un bon actor. Coneixedor profundo del teatre clàssic antic y de lo qu'avuy dia se'n diu—ó's considera al

Aixís se celebraren los esponsals de la Roser, sent presents per testimoniis las estrelletas del cel y presidintlos lo esperit de sa mare de adopció.

Mateu y los dos noys emprengueren la volta cap á casa, ocupat cada un en sos pensaments y vislumbrant, si be encara un xich lluny, un esdevenidor de molt bonichs colors, de vert de esperansa, de rosa de suau tranquilat y ditxa.

En Bernat los seguí fregantse las mans y fent castanyetejar la llengua en senyal de satisfacció.

—La minyona ja te nubi, murmurava entre dents. A traetes de gent de be, lo mateix es que si ja fos casada. ¿Cóm ho farem per arreplegar lo dot de la Pubilla?

CAPITOL XVII.

Los negocis de en Mateu.

Los disgustos fan una impressió molt mes profunda á las donas que á los homens.

Prescindint del temperament molt mes nerviós é impresionable de las donas, las ocupacions á que ordinariament se dedican son de tal naturalesa que no bastan á distreure la imaginació ni á tallarli las alas, de modo que quan una idea de desconsol se apodera de ellas, ne fa presa y s'hi raveja ab tota satisfacció.

Ja estigan en lo vetllador sentadas, ja trastejen ocupadas en lo arreglo del menatje; ja fassen cualsevol altre cosa de las que deu cumplir dins la familia una dona de sa casa; may se dedican á cap trevall que ocupe sa intel·ligencia.

Horas y horas consumeixen de aquest modo sense menejar mes que las mans y mentres tant lo enteniment abandonat á si mateix, sense una obligació precisa en que gastar sa natural activitat, se fica y encarinia en lo objecte dolorós que lo ha ferit.

Pensa constanment en ell, lo acaricia ab singular complasencia, lo adorna y aümenta contemplantlo per tots cantons.

Y lo dolor com mala llavor tirada en terra fértil, creix rápidamente.

creta que 'ls ha revelat altres sentiments. Ells s'estiman ab amor pur y sant. Deixa 'ls creixer, dirigeix sa inclinació y fes que se realise aquest matrimoni. En vida hauria sigut ma satisfacció mes completa; morta, si es que desde allá dalt poden tornar-se los ulls á la terra, estigas segur que mon esperit assistirá ab vosaltres á la iglesia, y estará al seu costat y 'ls benehirá quan pronunciin lo *si pare.*

Li prometé cumplirho y vull aténdrerho. Sa voluntat me ha quedat gravada en la memoria y faré tots los esforços pera que siga una realitat. Es per altra part lo consol que espero en ma vellesa. Si recordo que ja difunta, estesa en lo llit de negras colgaduras y á la vacilant claró dels ciris que il·luminavan la alcoba, son rostres tenia aquella mateixa espresió de alegre reculliment en que quedá després de ma promesa; que al tráurerla de casa dintre la funeraria caixa, única cosa que se'n portá de aquet mon, un sorollet com de alas de abella brunsi en mas orelles y me digué de sa part: «casa 'l noy ab la Roser;» y aquí, aquí mateix, quan avans de baixarla á la fossa, volguí contemplarla per última vegada; vegí mourer 's imperceptiblement sos llavis y dirme á mí, á mí tot sol, «uneixlos.» Y se uniran y serán felissos y causarà sa felissitat enveja, porque ells no portan com jo clavada al cor una espina que es imposible arrancar.

La nit havia anat avansant durant la conversa. Era ja fosc del tot. Lo cel estava seré y la lluna plena lluhia com reyna en mitj de ell, filtrantse sos raigs per entre 'l brancatje dels arbres y formant capritxosos dibuixos.

La naturalesa tota reposava; feya una nit suau, tranquila y deliciosa, com si allí en lo fossar de Hostalrich no hi hagués cors que estaven apurant lo càlser de la amargura.

—Cregas, Bernat, continuá en Mateu, que lo tornar sobre 'l dolor y aumentarlo y recordar los fets y objectes que 'l produeixen, es una especie de consol en mitj de tant desespero.

Se aixecá y se dirigí en busca de sos fills que encara corrian y jugavan per allí, sense cap por del lloch ni de la hora, puig la costum los hi havia familiarisat y estavan exempts de aqueixas temors infundadas que tant agitan y tants sustos donan á altres minyons de la seva edat.

menys com a tal,—teatre clàssich modern, aixís demostrava desde l'escenari conèixer las obras de Tirso com las de Ventura de la Vega, aixís se feya admirar en l'Alcalde de Zalamea com en El Hombre de mundo, producció aquesta última que li valgué més d'una y més de duas ovacions, ben justas per cert. En lo drama històrich ni una sola vegada faltava a la veritat històrica, y quan se tractava del drama de costums, també's mostrava coneixedor de las bonas costums, fent gala de las distingidas maneres y exelenta educació social que posehia.

La seu manera especial de declamar, aquella manera natural que tenia de dir, tot demostrava los vastos coneixements que possehia d'oratoria y lo molt que s'havia dedicat al estudi del art de declamar, y a la literatura en general. Resultats d'eix estudi es lo llibre que sobre declamació ha deixat escrit com a memoria de son pas en eixa terra.

Tant debó que lo seu llibre siga llegit y estudiat ab detenció per tots los que's dediquin al art dramàtic, tant de bo que lo pas en aqueix mon del eminent Romea, no sigui lo núvol que cubreix lo horisont per espay d'un segon, pera desaparèixer després sens que ningú's recordi ja may més d'ell.

La mort ha legat un nom més a la historia del art dramàtic, pera figurar al costat de Maíquez, Latore, Luna y altres: Romea. Venerem, donchs, aquest nom il·lustre, y diguem d'ell lo que'n Balaguer diu de'n Colón:

Posteritat aquí'l tens mort: ¡admirall!
Z. de V.

UNA LLAGRIMA DAMUNT LA TOMBA DEL PRINCEPH DEL
TEATRE ESPANOL

EN JULIA ROMEA.

Felis qui morí en brassos de la gloria.
Morir es viure.

Romea dorm en pau!

Tranquil reposa ja, célebre artista!

Que ab cant dols y suau,
Dessota lo desmay ab veu molt trista
No canta hermos aucell;
Ni tant sols un moment fuig del desmay;
Y lo seu cantar bell,
Al cor mes ple de goig ne causa esglay.
Eix aucellet es l'art,
Que entona per l'artista eterna gloria;
Son eco al ressonar,
De tú per l'Univers deixa memoria.
Corona fou preciosa,
Ab que'l mon sol premiar al gran artista
Quan en l'humilda fossa
Descansa d'eixa vida pobra y trista!

¿Y qué vol dir morir?...
¿Acas no premia'l mon geni y talent?
¿No sab ell imprimir
Los noms ab lletres d'or per testament?
Pot a la mort sonriurer,
Aquell que mori gran com tu n'has mort;
¡Oh sí! morir es viurer.

Quan l'Univers del hom' guarda recort.
Quan per lo mon ressona,
La trompa de la fama ja gloriosa,
Enveja la mort dona.

La vida's ved mesquina, y l'hom' no gosa.
Quan l'arbre de la glossa,
Floreix per l'immortal branca de llor,
Per eterna memoria

Un monument li aixecan ab amor.
Quan l'hom' n'ha mort en brassos
Del art y de la gloria ja triufant,
Unit per dolsos llassos,
Se ovira vers a un lloch mes bell, mes gran.

¡Adeu! per sempre adeu!
Tranquil pots reposar, célebre artista!
Descansa aprop de Deu!
D'eixa famosa vida pobra y trista!

15 Agost 1868.

EMILIO COCA Y COLLADO.

Solució a las xaradas del número passat.

O-tel-lo.—Ca-sa-ca.

Solució al geroglífich del número passat.

Per la mare de Deu de Agost a las set ja es fosch.

XARADAS.

La fusta de ma primera
es de qualitat molt bona,
es consonant la segona,
també es fusta ma tercera.
Quan l'aranya'm prima y dos
me fa di' algun disbarat:
lo meu tot es molt buscat:
perque es un fruit dels millors.

JOSEPH CORNELL.—VILANOVA.

Jo sé un hu com un cabàs,
No vull tindre mes segona
perque menja un xiquet massa
y tant sols molestia'm dona.
Si m'arreglo y m'risso bé
ja puch anar a la tercera,
qui te forsa prima y dos
ja te bona cabellera.
La tia te duas bestias,
—un gos d'aigues y un gatot
y totas ab una cinla
portam al coll lo meu tot.

P. E. y A.—SABADELL.

GEROGLÍFICH.

La PROF : T·R·A·N
PERA URT EN

Las soluciones se donarán en lo número de dissapte.

Correspondencia de La Barretina.

P. de S. Calella. Ab molt gust llegiré lo vostre drama. Si 'us apareix bé, podem esperar a que vos vinguen. De tots modos com a vos 'us agradi mes.—A. B. Arenys de Mar. No mes ne va endevinar una.—J. C. Barcelona. Si las mevas rahons no l'salustan ho sento, pero per ara m'atinch a las mevas. Mes endevant sera un'altra cosa.—J. L. V. Ho va endevinar tot. Publicaré la xarada. Un d'Arenys. Arenys de Mar. Va endevinar la xarada.—E. G. Sabadell. La poesia no li podré publicar, pero l'endevinalla sí. Cap Yony. Barcelona. Ab molt gust.—Y. V. Arenys de Mar. Si senyor.—P. M. y M. Barcelona. Li repetixo que tot se publicara. La qu'are m'envia també. Finestret. Ho ha endevinat tot. Los cantars no 'is publicaré. Joanet. Ho ha endevinat tot.—T. M. P. He rebut l'original. Dissapte.—A. B. D. Santa fé. No soch d'aquesta opinió y si t'sembla bé, te podras firmar sempre ab lo nom propi y jo t'ho agrahiré.—A. S.

DIRECTOR: D. ANTON SERRA.

Editor responsable: D. FRANCISCO ALFONSO.

Barcelona.—Imp. de Jaume Jeps, carrer de Petritxol, 14.—1888.

—440—

Li bastá cridarlos una sola vegada pera que los dos noys, creyent arribada la hora de retirar, se li acostessen sense retart.

Vingueren correns a posarse a son costat y a prodigarli sas caricias, com los pollets que esparramats per la era, corren a refugiarse sota las alas de la lloca, quan aquesta los crida en son llenguatge.

Mateu los abressá, apretantlos mes que de costum.

En aquell moment tenia lo cor molt estret.

La presencia de sos fills li recordava las duras paraulas que no feya gayre li havia dirigit en Bernat y li portava a la imaginació la idea de lo que podria sucsehir si no se decidia a ser tot un home y a desafiar imperturbable, ja que no sense dolor, las desgracias que en si portessen los temps.

Los agafá a cada un per una ma y se posá en marxa.

Pero en compte de dirigirse cap a la destruida porta del fossar, que era lo únich paratje per ahont en aquella hora podia trovarse sortida, encaminá sos passos cap a la reconada de mitjdia.

Era aixó tan fora de costum que Melció y la Roser se admiraren y no pogueren estarse de preguntarli.

—Ay! Ay! ¿Ahont anem?

—Ja ho veureu, fills meus, veniu ab mi.

En lo punt ahont se dirigia en Mateu hi havia un sálser de tant frondosas branca y groixuda soca que hauria sigut difícil senyalarli la edat. La ma que'l va plantar en aquell puesto feya ja molts anys que havia aprofitat sa sombra pera cubrir son etern repós.

Sota del sálser y en mitj de la herba que cubria lo terreno hi havia un espay de pochs pams en que se coneixia que la terra havia sigut remoguda de fresch.

Comensava, empero, a tornar a creixerhi la herba y no podia duptarse de que no passaria molt temps sense que se confongués ab lo resto de la verdenca catifa.

Aixís debian també haberho temut las mans piadosas que caven la fossa, puig per senyal mes duradera havian col·locat en un de sos extrems una creu de fusta sense desbastar.

—Agenollueus y pregueu! digué Mateu als noys, que ho feren de tot cor puig sabian ben be per qui pregavan y que no era la primera ni seria la última vegada que se trovarian en lo mateix lloch, rendint aquell consolador tribut de carinyo y de pietat.

—441—

—Aquí jau, continuá, aquella santa a qui a mes de la vida debeu tants beneficis; aquella que ha estat pera vosaltres la millor de las mares; y pera mi la millor de las esposas. ¿Esteu disposats a cumplir en un tot sa voluntat, a fer y realisar tot alló que ella si visqués vos demanaria?

Los dos petitets estavan tot atordits. Estranyavan lo to solemne de Mateu, que generalment se distingia per sa molta sensillesa, y no comprenian absolutament ahont volia anar a parar.

Per aixó se miravan lo un al altre y se'l miravan a ell, sense saber quina resposta tornar.

—Contesteu! insistí son pare amorosament, tornantlos a agafar las mans que 'ls havia abandonat pera que se agenollessen.

—Per qué no? digueren, ab aquella vacilació de qui no sap lo terreno que trepitja.

—Sí. Ella fou la que avans de morir, molt poch avans de que's tanquesen sos ulls, me feu un encàrrech que vosaltres haveu de cumplir. De vosaltres depen y estich segur de que per amor de ella ho fareu.

—Oh! sí, sí; esclamaren los petits que ja comensavan a entendre que se tractava de accontentar a qui tant estimavan.

—Ella me demaná que vos estimeseu sempre y que en sent grans fosseu esposos pera no haver de separarvos may mes. Concediuli donchs la ditxa y satisfacció que vos demana per ma boca. Jureuli ab mi que será etern vostre amor y que viureu lo un per l'altre.

—Vos ho jurem, y li jurem a ella l contestaren ab tota firmesa y dessisió.

No sabian, es veritat, tota la trascendencia de lo que prometian.

No sabian en que consistia ser esposos; pero sabian molt be lo que era amor, y aquest amor era lo que juravan ab los llavis, y lo cor.

En Mateu se trová satisfet.

Uní las mans dels petits que encara tenia entre las sevas y, aixecant los ulls al cel, demaná al Etern tantas benediccions pera la vida futura de sos fills, com ell las hi donava de tot son cor.

Després se aixecá y digué:

—Ja no hi ha por de que haguem de separarnos, Bernat. Ella desde'l cel benehirá nostra unió constant y pregará per nosaltres.